

Ett mänskligare vägval

Den nya panoramaterrassen i Rinkeby har blivit en samlande punkt som ger identitet och skapar hemkänsla för människor i en utsatt stadsdel.

TEXT THORBJÖRN ANDERSSON FOTO ÅKE E:SON LINDMAN

Järvaområdet i norra Storstockholm består av ett halvdussin stadsdelar som omger den största av Stockholms 15 gröna kilar, Järvakilen. En av stadsdelarna på södra sidan är Rinkeby. Här bor cirka 16 000 människor, varav 61 procent är utrikesfödda och kommer från ett 30-tal olika nationer.

Området byggdes som en del av det så kallade miljonprogrammet och planlades 1971. Miljön är storskalig och arkitekturen starkt produktionsanpassad. De yttre rummen saknar omsorg och är slitna.

År 2007 antog politikerna i Stockholms stadshus med bred majoritet det

som kallas Vision Järva 2030. Staden gör nu stora ansträngningar för att föra in mänskligare skalor och materialvariation, men också låta Rinkeby gå igenom en välbehövlig upprustning.

ETT AV PROBLEMEN är att stadsdelen är instängd av trafikmiljöer. Särskilt mot norr är detta tydligt: E18:s fyrfiliga motorväg rusar fram mot Oslo. Det är olyckligt eftersom den spärrar av all kontakt för Rinkebyborna med Järvafältet, och även Kista, en av stadsdelarna som ligger på andra sidan. Ändå är avståndet dit bara 400 meter. Att skapa nya kontak-

ter mellan isolerade stadsdelar är ett formulerat politiskt mål.

En stor satsning har därför gjorts på att lägga 600 meter av motorvägen i tunnel. Det innebär att Rinkebyborna nu, via taket på tunneln, kan nå sitt gröna fält som är en stor rekreativ resurs.

På tunneltaket byggs nya bostäder samt en panoramaterrass. Man når alltså fältet genom att passera ovanför E18 och komma ner på andra sidan. Nivåskillnaden vid tunneltrågets kant är cirka 7 meter och passar därför bra som plats för en utsiktsterrass. Härifrån bjuds fina utblickar mot bland annat Kista,

Projekt: Panoramaterass Rinkeby.

Beställare: Stockholms stad.

Landskapsarkitekt: Sweco arkitekter studio landskap genom Thorbjörn Andersson och PeGe Hillinge.

Medarbetare: Joel Berring, Anna Norén, Tobias Phersson, Fredrik Schönfeldt.

Konst: Stockholm Konst genom projektledare Marianne Jonsson och skulptör Marco Cueva.

Stenleverantör: Hallindens Granit m fl.

”Terrassen har två syften; dels att bli en samlande punkt för Rinkebyborna, dels att bidra med identitet åt en socioekonomiskt utsatt stadsdel.”

men också över den omgivande naturen, som tidigare har varit svåråtkomlig för Rinkebyborna.

FÖR ATT KOMMA vidare från terrassen löper en kommunikation ner mot fältet, kallad *Pendenten* efter det italienska ordet för en lutande väg. Det är ett långsträckt lutande plan, placerat innanför en massiv stödmur av svensk granit. Genom att vinkla denna passage så att den ligger längs med tunnelträget sparar vi stora volymer fyllnadsmassor som annars skulle ha behövts för att leda ner från tunneltaket till fältets nivå.

De sparade pengarna kan i stället läggas på att hålla en hög ambitionsnivå på själva terrassen och dess miljö. Utfyllnaden i naturområdet, som är ett kulturresevat, minimeras också. Sidorörelsen formar även en mera intressant vandring. Terrassen och pendenten är möblerad med träd, sittplatser och en serie intima skulpturer av konstnären Marco Cueva. Skulpturerna följer besökaren från terrassens övre nivå och hela vägen ner till fältet.

Terrassen är inklädd av ett spjalverk

av trä som ger den en utskjutande och asymmetriskt kantig form. Den hänger dramatiskt ut över fältet nedanför.

Träverket är utformat av profilskuret virke av azobé med horisontella slitsar utmed hela sin höjd. Innanför finns strålkastare riktade mot en stor reflektor. Kvällstid lyser terrassen som en jättelik spånlykta, väl synlig från Kista och olika punkter ute på fältet. På dagen är virket ljusst och slitsarna mörka. På kvällen blir det tvärtom: det lyser genom slitsarna.

PENDENTEN ÄR 140 meter lång och 5 meter bred i nedersta delen, och växer gradvis till 11 meters bredd där den möter panoramaterrassen, alltså ett mycket långt, avsmalnande rum med växlande utblickar över fältet. Den lutande muren är i princip en kallmur mot utsidan och har en höjd som växer från 1 till 7 meter. På insidan är den en beklädnadsmur som följer gångbanan, 90 cm hög.

Utsidans mur består av råkylade block med rätvinklig form i något olika storlekar. De är av tre olika stensorter; varmgrå granit, rödgrå Brastad och svartgrå Hallandsgnejs. Blandningen

är fri över ytan. Vi har specificerat en relativt generös fog som ger möjlighet att slå skärv och även skapar viss hantverkskaraktär. Insidans lägre mur av tunnsten monterad som beklädnadssten är grå Näsing, råkylad, med en avtäckningssten av samma stensort.

I projektet finns även inslag av blockstensmur och gångbanehällar, flammad grå granit, smågatsten (svensk begagnad).

Pendenten är av sten, terrassen av trä. Den ena är en plats, den andra en promenad. Den ena är horisontell, den andra lutar. Den ena är massiv, den andra har spalter.

VI HAR FÖRSÖKT ATT göra två landskapliga miljöer som dockar till varandra men ändå är kontraster. Den ena framhäver den andras karaktär.

Panoramaterassen har två syften; dels att bli en samlande punkt för Rinkebyborna, dels att bidra med identitet åt en socioekonomiskt utsatt stadsdel. Det har blivit ett projekt som vi hoppas kan förbättra stadsdelens hemkänsla, demokrati och integration; alltså social hållbarhet. ■